

Dersin Adı						
FUNDAMENTALS OF PHYSICAL METALLURGY						
Kodu	Yarıyılı	Kredisi	AKTS Kredisi	Ders Uygulaması, Saat/Hafta		
				Ders	Uygulama	Laboratuvar
MET315E	5	2,5	4	2	1	-
Department/Program		Metalurji ve Malzeme Mühendisliği				
Dersin Türü		Zorunlu	Dersin Dili		İngilizce	
Dersin Önkoşulları		MET 213 veya MET 213E				
Dersin Mesleki Bileşene Katkısı, %	Temel Bilim		Temel Mühendisliği		Mühendislik Tasarım	İnsan ve Toplum Bilim
			80%		20%	
Dersin İçeriği		Bu dersin hedefi, yapının malzeme içerisindeki dönüşümler ve mikroyapı ve fiziksel özellikler arasındaki bağlantı hakkında öğrencilerin teoretik bilgileri öğrenmesidir. Bu nedenle ders metalurji ve malzeme mühendisliği bölümü için zorunludur.				
Dersin Amacı		1. Fiziksel metalurjiye giriş, ilgili uygulamalar, plastik deformasyonun tanımı, dislokasyonlar ve dislokasyon etkileşimlerinin kayma mekanizmasına etkisini anlatmak 2. Kristal malzemelerde boşluk oluşumunu anlatmak, difüzyon kavramı ve kristallerdeki farklı difüzyon mekanizmaları, arayüzey kavramının önemi ve sınıflandırılması, dihedral açı ve son mikroyapılar. 3. Çekirdeklenme ve katılma mekanizmalarının Arrhenius denklemi ile açıklanması ve faz dönüşümlerinin termodinamik ve kinetik olarak detaylı olarak ispatlanması, 4. Faz dönüşümleri sırasında (çekirdeklenme, büyüme, katılma) oluşan morfolojilerin açıklanması, yeniden kristalleşme ve tane büyümesi mekanizmalarında deformasyonun öneminin açıklanması 5. Fe-C denge diyagramının, çelikler için TTT diyagramının açıklanması, perlit, ostenit, beynit ve martenzit fazları, tavlama ve temperleme için uygun ısıl işlemlerin tasarlanması ve alaşım yaşlanmasının faz diyagramları üzerinden açıklanması 6. Difüzyonsuz dönüşümlerin açıklanması, hafızalı alaşımlar, Ni-Ti ve diğer sistemler, martenzitik dönüşümlere örnekler. Malzeme biliminin fiziksel metalurji ile alakalı alanlarında bilgi sahibi olunması				
Dersin Öğrenme Çıktıları		Bu dersi başarıyla tamamlayan öğrenciler; 1. Fiziksel metalurjiyi anlamak, dislokasyonlar, dislokasyon etkileşimleri ve plastik deformasyonda kayma mekanizmasına etkileşimleri. Kritik kayma gerilmesinin hesaplanması, en olası kayma yönlerinin farklı latişler için belirlenmesi ve kritik kayma gerilmesi ve Schmid faktörünün öğrenilmesi 2. Kristal malzemelerde boşluk oluşumunun, difüzyon kavramı ve kristallerdeki farklı difüzyon mekanizmaları, arayüzey kavramının önemi ve sınıflandırılması, dihedral açı ve son mikroyapıların öğrenilmesi 3. Çekirdeklenme ve katılma mekanizmalarının Arrhenius denklemi ile açıklanması ve faz dönüşümlerinin termodinamik ve kinetik olarak detaylı olarak öğrenilmesi, 4. Faz dönüşümleri sırasında (çekirdeklenme, büyüme, katılma) oluşan morfolojilerin açıklanması, yeniden kristalleşme ve tane büyümesi mekanizmalarında deformasyonun öneminin öğrenilmesi 5. Fe-C denge diyagramının, çelikler için TTT diyagramının açıklanması, perlit, ostenit, beynit ve martenzit fazları, tavlama ve temperleme için uygun ısıl işlemlerin tasarlanması ve alaşım yaşlanmasının faz diyagramları üzerinden öğrenilmesi 6. Difüzyonsuz dönüşümlerin açıklanması, hafızalı alaşımlar, Ni-Ti ve diğer sistemler, martenzitik dönüşümlere örnekler. Malzeme biliminin fiziksel metalurji ile alakalı alanlarında bilgi sahibi olunması.				
Ders Kitabı		- John D. Verhoeven, "Fundamentals of Physical Metallurgy", John Wiley & Sons, New York, 1974. - Robert E. Reed-Hill, "Physical Metallurgy Principles", Brooks/Cole Engineering Division, Monterey, CA, 1973.				
Diğer Kaynaklar		-William F. Hosford, "Physical Metallurgy", Taylor & Francis, 2005				
Ödevler ve Projeler						
Laboratuvar Uygulamaları						
Bilgisayar Kullanımı						
Diğer Uygulamalar						
Başarı Değerlendirme Sistemi	Faaliyetler			Adedi	Değerlendirmedeki Katkısı, %	
	Yıl İçi Sınavları			MIN 1	30	
	Kısa Sınavlar			MIN 2	25	
	Ödevler					
	Projeler					
	Dönem Ödevi/Projesi					
	Laboratuvar Uygulaması					
	Diğer Uygulamalar					
Final Sınavı			1	45		

DERS PLANI

Hafta	Konular	Ders Çıktıları
1	Fiziksel metalurji ve ilgili uygulamalara giriş	I
2	Metallerde plastik deformasyon 1, kayma sistemleri, CRSS, tek kristal ve çoklu kristallerde deformasyon	I
3	Metallerde plastik deformasyon 2, dislokasyonlar, köşe, kenar vida ve karma dislokasyonlar, dislokasyon enerjisi	I
4	Boşluklar, boşluk oluşumu ve ilgili kinetik ilişkiler arayüzey, yüzey enerjisi, sınırlar ve dihedral açılar	II
5	Difüzyon 1, fick 1 ve Fick 2 kanunları, atomistik ve kavramsal yaklaşım, difüzyon katsayısının zaman ve sıcaklığa bağlılığı, yer alan ve boşluk difüzyonu, Kirkendall etkisi, Matano arayüzeyi	II
6	Difüzyon 2, çeliğin karbürizasyonu ve dekarbürizasyonu, saf metallerde kendiliğinden difüzyon, fazlar arası difüzyon, iki faz bölgesinin difüzyon sırasındaki davranışı, yüzey, tane sınırı, gövde difüzyonu	II
7	Çekirdeklenme kinetiği, homojen ve heterojen çekirdeklenme, büyüme kinetiği	III
8	Saf metaller ve alaşımlarda katılaşma, denge ve denge dışı donma denklemleri, ötektik ve peritektik katılaşma, dökme metaller, dendritik katılaşma, metalik camlar	III
9	Toparlanma ve kristalizasyon, deformasyon sırasında depolanan enerji, Toparlanma ve kristalizasyonun fiziksel özellikleri, tavlama sırasında toparlanma ve kristalizasyonun kinetiği-1	IV
10	Toparlanma ve kristalizasyon, deformasyon sırasında depolanan enerji, Toparlanma & kristalizasyonun fiziksel özellikleri, tavlama sırasında toparlanma ve kristalizasyonun kinetiği-2	IV
11	Fe-C ikili sistemleri. Ostenit-perlit dönüşümü. Perlit, ferrit ve sementit fazları. Sıcaklığın faz dönüşümlerine etkisi. TTT diyagramları. Beynit ve martenzit dönüşümleri 1.	V
12	Fe-C ikili sistemleri. Ostenit-perlit dönüşümü. Perlit, ferrit ve sementit fazları. Sıcaklığın faz dönüşümlerine etkisi. TTT diyagramları. Beynit ve martenzit dönüşümleri 2.	V
13	Tavlama, katı eriyiklerden çökeltme, katı eriyikte çekirdeklenme. Tercih edilen kristalografik yönler	VI
14	Difüzyonsuz dönüşümler. Hafızalı alaşımlar. Ni-Ti ve diğer örnek sistemler ve martenzitik dönüşümleri.	VI

Dersin Öğretim Çıktılarının Metalurji ve Malzeme Mühendisliği Program Yeterlilikleri ile İlişkisi

	Program Çıktıları	Katkı Düzeyi		
		1	2	3
1	Metalurji ve Malzeme mühendisliğinde çıkan problemleri çözebilmek için matematik, fen ve mühendislik bilgilerini uygulama becerisi (ABET: a)			X
2	İstenen spesifikasyonları, kalite, etik ve çevre kavramlarını dikkate alarak proses veya sistem tasarlama becerisi (ABET:b)	X		
3	Bir sistemi, ürün bileşenini ve prosesi istenilen gereksinimleri karşılayacak şekilde tasarlama becerisi (ABET:c)			
4	Sözlü ve yazılı olarak iletişim becerisi ve mühendislik problemlerini çözmekte takımında lider olabilme becerisi (ABET:d, g)			
5	Geliştirme, üretim, işleme ve korumaya yönelik mühendislik problemlerini tanımlama, formüle etme ve çözme ve malzeme kullanma becerisi (ABET:e)			X
6	Mesleki ve etik sorumlulukları kavramış olması (ABET:f)			
7	Güncel küresel ve toplumsal sorunları kavramış olmak mühendislik çözümlerinin kültürel, ulusal ve küresel boyutlarda etkisini kavranması (ABET:h, j)	X		
8	Mühendislikteki ilerlemelerin yeni malzemelerin ve proseslerin geliştirilmesi ile çok yakından ilgili olduğunun kavranması. Yaşam boyu öğrenme gereğini algılamış ve bu yeteneği kazanmış olmaları. (ABET:i)		X	
9	Modern mühendisliğin temel araç ve tekniklerini yeni ve varolan malzemelerin geliştirilmesi, üretimi, prosesi ve korunmasında kullanma becerisi (ABET:k)			X

1: Az, 2. Kısmen, 3. Tamamen

Farklı Malzemeler ve Alanlardaki Temel Unsurların Ders Çıktıları ile İlişkisi

		Katkı Düzeyi		
		1	2	3
FARKLI ALANLARDAKİ TEMEL UNSURLAR	YAPI			X
	ÖZELLİKLER			X
	DENEY/ANALİZ VERİ TASARIMI	X		
	PROSES		X	
	MALİYET/PERFORMANS	X		
	KALİTE/ÇEVRE	X		
MALZEMELER	PROSES VEYA ÜRÜN TASARIMI		X	
	METAL			X
	SERAMİK			
	POLİMER			
	KOMPOZİT			

1: Az, 2. Kısmen, 3. Tamamen

Düzenleyen PROF.DR. M. LÜTFİ ÖVEÇOĞLU YRD. DOÇ. DR. BURAK ÖZKAL	Tarih Mart 2013	İmza